

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 9 februari 1928 kl. 2 e. m.

Memorial, med överlämnande av redaktionskommitténs för utgivande av ett historiskt och statsvetenskapligt arbete om den svenska riksdagen berättelse över kommitténs verksamhet under år 1927.

1926 års riksdag uppdrog åt fullmäktige i riksgäldskontoret att i huvudsaklig överensstämmelse med en i bankoutskottets utlåtande nr 23 omförd, av tillkallade kommitterade uppgjord plan låta utgiva ett historiskt och statsvetenskapligt arbete om den svenska riksdagen — avsett att hugfästa femhundraårsminnet av den svenska riksdagens tillvaro — samt bemyndigade fullmäktige att av förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader i mån av behov för ifrågavarande ändamål använda ett belopp av 240,000 kronor.

Med anledning härav hava fullmäktige, i enlighet med ovannämnda kommitterades förslag, i april 1926 tillsatt en redaktionskommitté för ifrågavarande verk samt till ledamöter i denna kommitté utsett fullmäktiges ordförande K. E. H. Hildebrand, f. d. generalkrigskommissarien K. V. Rydén, riksarkivarien H. K. H. Almquist och professorn A. K. A. Brusewitz. Kommittén har i sin ordning uppdragit åt landshövdingen N. Edén att utöva den närmaste ledningen av arbetet.

I bankoutskottets omfördä utlåtande förutsattes, att redaktionskommittén skulle till fullmäktige avgiva årsberättelser över sin verksamhet, vilka sedermera skulle tillställas bankoutskottet, samt att kostnaderna skulle i nämnda berättelser närmare redovisas.

I anledning härav har utskottet fått emottaga från fullmäktige dels under år 1927 redaktionskommitténs berättelse över kommitténs verksamhet under år 1926, dels ock med skrivelse den 26 januari 1928 en av kommittén avgiven, såsom bilaga vid detta memorial fogad berättelse över kommitténs verksamhet under år 1927.

Då sistnämnda berättelse innehåller en redogörelse för den nu föreliggande planen för verket, har utskottet ansett densamma böra bringas till riksdagens kännedom; vilket utskottet härigenom velat för riksdagen anmäla.

Stockholm den 9 februari 1928.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

*Bilaga.**Till herrar fullmäktige i riksgäldskontoret.*

Redaktionskommittén för utgivande av ett verk om svenska riksdagen får härmed avgiva berättelse över sin verksamhet under år 1927.

Kommittén har under året haft sju sammanträden, nämligen den 17 februari, den 27 maj, den 2 september, den 20 oktober, den 19 november, den 28 november och den 2 december.

Sedan amanuensen, fil. lic. Sixten Humble, vilken i juni månad 1926 anställts såsom kommitténs sekreterare, tillträtt ny tjänst och i anledning härav anmält sig önska avgå från sitt uppdrag i kommittén, har såsom sekreterare från och med den 18 februari 1927 tjänstgjort andre arkivarien i riksarkivet, fil. d:r Walfrid Enblom.

Den under 1926 igångsatta registreringen av frihetstidens utskotts-handlingar har fullföljts och under större delen av året 1927 kunnat bedrivas med ökad fart, därigenom att ytterligare ett skrivbiträde engagerats och i övervakningen av registreringsarbetet jämte förste arkivarien Naumann deltagit även kommitténs sekreterare. Dennes medverkan i arbetet med registreringen har jämlikt hans åtagande ingått i hans uppdrag såsom sekreterare och ej påkallat ersättning utöver det avtalade sekreterarearvodet, 2,000 kronor per år.

Under hösten träffades denna del av kommitténs verksamhet av en beklaglig förlust, i det att förste arkivarien Naumann efter en kort sjukdom avled den 26 oktober 1927. Ledningen av registreringsarbetet i dess helhet — under redaktörens inseende — övertogs då av sekreteraren d:r Enblom mot det för Naumann bestämda arvodet av 250 kronor per månad; i samband härmed begränsades enligt överenskommelse med d:r Enblom hans sekreterarearvode tills vidare till 1,000 kronor för år. Då sålunda alltifrån den 1 oktober 1927 endast en arkivman varit anställd vid detta arbete, har detsamma därefter givetvis icke kunnat fortgå med samma snabbhet som under föregående del av året, men resultatet har dock blivit, att vid årets slut registerkort voro utskrivna för samtliga riksdagar utom 1719 års, som på grund av det ringa antalet betänkanden hittills icke behandlats. Det arbete, som nu återstår är antecknandet å dessa av ständernas resolutioner samt ständernas och sekreta utskottets skrivelser.

Arbetet i dess helhet beräknas kunna vara avslutat under sommaren 1928.

Planen för verket om riksdagen har av kommittén och redaktören under året blivit slutligt utformad i sina olika delar. Det utkast, som på sin tid framlagts av 1925 års utredningskommitté och lämnats utan anmärkning vid riksdagens beslut i ärendet, har därvid i allt väsentligt blivit följt. Av utredningskommitténs alternativ i fråga om volymantalet inom förra huvudavdelningen, riksdagens historia intill 1865, har det befunnits nöd-

vändigt att upptaga det längre gående, eller sex volymer, i det att framställningen av tiden intill 1718 efter samråd med de vidtalade författarne ansetts kräva sammanlagt tre volymer. Den senare huvudavdelningen, Tvåkammarriksdagen, har däremot kunnat, med undantag för avslutande sammanfattning och register, inrymmas inom det lägre av utredningskommitténs alternativ, 7 volymer. Jämsides med planens utformning hava underhandlingar om engagerande av författare fortgått. Kommittén måste även beträffande denna del av sin verksamhet beklaga förlusten av tvänne värderade medarbetare, i det att professorerna Sigfrid Wallengren och P. O. Gränström, vilka åtagit sig att utarbete den förstnämnda inledningsvolymen i verkets senare avdelning och den sistnämnde slutvolymen i dess förra avdelning, borttryckts av döden. Dessa dödsfall hava nödvändiggjort förändringar i den avsedda författarelistan, vilka icke utan svårighet kunnat genomföras. Det har emellertid lyckats kommittén att väsentligen slutföra engagerandet av författare, så att avtal — i form av skriftliga kontrakt — nu äro träffade för hela förra avdelningen samt även för senare avdelningen med undantag för ett par smärre partier, vilka av särskilda skäl ansetts böra något anstå.

Den sålunda nu föreliggande planen för verket och dess uppdelning på författare framgår av följande tablå, däri en volym avses inrymma genomsnittligt 400 sidor:

FÖRRA AVDELNINGEN.

Riksdagens historia intill 1865.

- I. Riksdagens uppkomst och utveckling intill 1500-talets slut. 1^{1/2} volym.
Professor Sven Tunberg.
- II. Riksdagens historia från 1600-talets ingång intill Frihetstiden. 1^{1/2} volym.
Docenten Nils Ahnlund.
- III. Riksdagen under Frihetstiden. 1^{1/2} volym.
Lektor Fredrik Lagerroth.
Anmärkning: (Vissa mindre partier av framställningen om Riksdagen under Frihetstiden, vilka kräva speciella undersökningar, äro avsedda att överlämnas åt medarbetare till huvudförfattaren.)
- IV. Riksdagen under Gustavianska tiden. 1^{1/2} volym.
Docenten Georg Landberg.
- V. Riksdagen 1809—1865: Sammansättning och verksamhetsformer.
Fil. d:r Erik Fahlbeck.

SENARE AVDELNINGEN.

Riksdagen efter 1865.

- I. Sammansättning, valrätt, valsätt. 1 volym.
Docenten Georg Andrén.
Anmärkning: (En kort framställning om riksdagspartierna är avsedd att ingå i denna volym; författare har ännu icke blivit engagerad.)
- II. Riksdagens konstituerande och avslutning. Riksdagsupplösning. Förfarandet i kamrarna (generellt).
Professor C. A. Reuterskiöld.
Sammanjämkning och gemensam votering.
Docenten Arthur Thomson. 1 volym.
- III. Utskottsväsendet. 1 volym.
Docenten Herbert Tingsten.
Anmärkning: (Till den allmänna framställningen av utskottsväsendet avser kommittén att föga redogörelser för de ständiga utskottens arbetssätt, utarbetade av medlemmar eller sekreterare i olika utskott, i den mån författare kunna förvärfvas.)
- IV. Riksdagens finansmakt.
Professor Nils Herlitz.
Budgetens utarbetande.
Överdirektören Rickard Sandler. 1 volym.
- V. Riksdagen och Riksbanken.
Förste deputeraden i Riksbanken V. Moll.
Riksgäldskontoret.
Riksgäldsfullmäktiges ordförande, Dr. Karl Hildebrand.
Riksdagen och lagstiftningen. 1 volym.
- VI. Ministeransvarigheten. Interpellationsinstitutet. Opinionsnämnden.
Riksdagens befogenheter beträffande utrikespolitiken.
Professor Axel Brusewitz. 1 volym.
- VII. Justitieombudsmannen. Militieombudsmannen. Kommitterade för tryckfriheten.
Justitierådet Nils Alexandersson.
Riksdagens revisorer.
Docenten Gunnar Hesslén. 1 volym.

Härtill torde komma avslutande sammanfattning, register och eventuellt en allmän bibliografi.

Här upptagna beteckningar för olika volymer och partier avse endast att ange ämnet för framställningen, icke att utgöra definitiva rubriker; sådana kunna först i samband med tryckningen utformas.

I varje kontrakt med författare ingår bestämmelse om framställningens omfång, beräknad i antal tryckark med viss stilyta, ävensom angående den tidpunkt, vid vilken manuskriptet skall vara avlämnat. Dessa tidpunkter falla för förra avdelningen mellan 1 januari 1930 och 1 januari 1932, för senare avdelningen mellan 1 april 1932 och 1 januari 1934. Kommittén har för avsikt att verkställa tryckning och utgivning successivt, allt eftersom banden kunna färdigställas.

Kommitténs kostnader hava för tiden 1 januari—31 december 1927 belöpt sig till:

för fyra ledamöter i kommittén, à 500 kronor årligen	kronor	2,000: —
redaktören, efter 5,000 kronor årligen	»	5,000: —
sekreteraren, efter 2,000 kronor årligen, för de två sista månaderna reducerat till halva beloppet med hänsyn till annat uppdrag	»	1,833: 34
förste arkivarien E. Naumann efter 250 kronor per månad, från 1 januari till 30 september, samt skrivbiträden för registreringen av frihetstidens utskottshandlingar, à 1 krona 50 öre per timme (belopp, utbetalda år 1927 men utgörande kostnader för år 1926, 481 kronor, ej medräknade samt 665 kronor 50 öre, utbetalda i januari månad 1928, inräknade)	»	6,773: —
reskostnader och dagtraktamenten	»	66: 75
skrivmaterial, häftning, tryckning	»	152: —

Summa kronor 15,825: 09

Stockholm i januari 1928.

Karl Hildebrand.

Värner Rydén.

Helge Almquist.

Axel Brusewitz.